

III

(Akty przygotowawcze)

RADA

STANOWISKO RADY (UE) NR 3/2012 W PIERWSZYM CZYTANIU

w sprawie przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenia Rady (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do dystrybucji produktów żywnościowych wśród osób najbardziej potrzebujących w Unii

Przyjęte przez Radę w dniu 23 stycznia 2012 r.

(2012/C 38 E/01)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 42 akapit pierwszy i art. 43 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów ⁽²⁾,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Rozporządzenie Rady (EWG) nr 3730/87 z dnia 10 grudnia 1987 r. ustanawiające ogólne zasady dostaw żywności z zapasów interwencyjnych do wyznaczonych organizacji celem rozdysponowania jej pomiędzy osoby

najbardziej poszkodowane we Wspólnocie ⁽⁴⁾, następnie uchylone i włączone do rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych („rozporządzenie o jednolitej wspólnej organizacji rynku”) ⁽⁵⁾, od ponad dwóch dekad zapewnia dobrze funkcjonujący program dystrybucji żywności wśród osób najbardziej potrzebujących w Unii (program dystrybucji żywności) i pozytywnie przyczynia się do wzrostu spójności społecznej w Unii poprzez zmniejszenie nierówności ekonomicznych i społecznych.

(2) Cele wspólnej polityki rolnej (WPR) określone w art. 39 ust. 1 Traktatu obejmują, między innymi, stabilizację rynków i zapewnienie rozsądnych cen w dostawach dla konsumentów. Na przestrzeni lat program dystrybucji żywności przyczyniał się do realizacji obu celów, a także – poprzez zmniejszenie braku bezpieczeństwa żywnościowego osób najbardziej potrzebujących w Unii – udowodnił, że stanowi istotne narzędzie przyczyniające się do zagwarantowania szerokiej dostępności żywności w Unii, zmniejszając jednocześnie zapasy interwencyjne.

(3) W swojej rezolucji z dnia 7 lipca 2011 r. Parlament Europejski wezwał Komisję i Radę do opracowania przejściowego rozwiązania na pozostałe lata obowiązujących obecnie wieloletnich ram finansowych, tak aby uniknąć gwałtownego ograniczenia pomocy żywnościowej wskutek zmniejszenia środków z 500 mln EUR do 113 mln EUR oraz w celu zapewnienia, aby osób zależnych od pomocy żywnościowej nie dotknął niedostatek żywności.

⁽¹⁾ Dz.U. C 84 z 17.3.2011, s. 49.

⁽²⁾ Dz.U. C 104 z 2.4.2011, s. 44.

⁽³⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 26 marca 2009 r. (Dz.U. C 117 E z 6.5.2010, s. 258) oraz stanowisko Rady przyjęte w pierwszym czytaniu z dnia 23 stycznia 2012 r.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 352 z 15.12.1987, s. 1.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 299 z 16.11.2007, s. 1.

- (4) Obecny program dystrybucji żywności opiera się na dostawach produktów z unijnych zapasów interwencyjnych uzupełnianych okresowo zakupem towarów na rynku. Jednakże kolejne reformy wspólnej polityki rolnej oraz korzystne zmiany cen producenta doprowadziły do stopniowego zmniejszenia zasobów interwencyjnych oraz zakresu dostępnych produktów. Rozporządzenie (WE) nr 1234/2007 w swym obecnym brzmieniu pozwala na zakupy rynkowe jedynie w przypadku czasowej niedostępności produktów. W świetle wyroku Sądu w sprawie T-576/08 ⁽¹⁾, zakupy żywności na rynku Unii nie mogą regularnie zastępować zmniejszonych zapasów interwencyjnych. W tych okolicznościach właściwe wydaje się zakończenie programu dystrybucji żywności. Aby pozostawić organizacjom charytatywnym w państwach członkowskich korzystającym z obecnego programu dystrybucji żywności wystarczającą ilość czasu na dostosowanie się do tej nowej sytuacji, program dystrybucji żywności powinien zostać zmieniony w taki sposób, aby możliwe było zaplanowanie okresu stopniowego wycofywania, podczas którego zakupy rynkowe powinny stać się stałym źródłem dostaw dla programu dystrybucji żywności w celu uzupełnienia zapasów interwencyjnych w przypadku gdy odpowiednie zapasy interwencyjne są niedostępne. Okres stopniowego wycofywania powinien zakończyć się z chwilą zakończenia rocznego planu na 2013 rok.
- (5) Unijny program dystrybucji żywności powinien być stosowany bez uszczerbku dla wszelkich krajowych programów dystrybucji żywności.
- (6) W celu zapewnienia należytego zarządzania finansami należy ustanowić stały pułap pomocy unijnej. Program dystrybucji żywności powinien zostać dodany do wykazu wydatków określonych w art. 3 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1290/2005 z dnia 21 czerwca 2005 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej ⁽²⁾, które mają być finansowane z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG).
- (7) Doświadczenie pokazuje, że konieczne są pewne usprawnienia w zarządzaniu programem dystrybucji żywności. W związku z powyższym Komisja powinna przygotować roczne plany realizacji programu dystrybucji żywności w latach 2012 i 2013 w oparciu o wnioski państw członkowskich złożone do Komisji, oraz inne informacje uznane za istotne. Państwa członkowskie powinny opierać swoje wnioski o produkty żywnościowe na krajowych programach dystrybucji żywności, określających cele i priorytety dystrybucji żywności wśród osób najbardziej potrzebujących, które powinny również uwzględniać aspekty związane z wartością odżywczą żywności. W związku z tym stosowne byłoby danie państwom członkowskim możliwości podjęcia decyzji o przyznaniu pierwszeństwa produktom pochodzącym z Unii. W celu zabezpieczenia odpowiedniego pokrycia kosztów związanych z realizacją rocznego planu państwa członkowskie powinny mieć możliwość podjęcia decyzji
- o zwrocie niektórych kosztów poniesionych przez wyznaczone organizacje w związku z administracją, transportem i przechowywaniem, ze środków udostępnionych w ramach planu rocznego.
- (8) Państwa członkowskie powinny przeprowadzać odpowiednie kontrole administracyjne i kontrole fizyczne oraz ustanowić sankcje w przypadku nieprawidłowości w celu zapewnienia, aby plany roczne były realizowane zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami.
- (9) Aby zapewnić dalsze funkcjonowanie obecnego programu dystrybucji żywności w sposób umożliwiający skuteczną realizację jego stopniowego wycofywania, niniejsze rozporządzenie powinno być stosowane od dnia 1 stycznia 2012 r. do chwili zakończenia rocznego planu na 2013 rok.
- (10) Należy zatem odpowiednio zmienić rozporządzenia (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 1234/2007,

PRZYMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

W art. 3 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1290/2005 dodaje się literę w brzmieniu:

„g) program dystrybucji żywności wśród osób najbardziej potrzebujących w Unii, o którym mowa w art. 27 rozporządzenia (WE) nr 1234/2007.”.

Artykuł 2

W rozporządzeniu (WE) nr 1234/2007 wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 27 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 27

Program dystrybucji żywności wśród osób najbardziej potrzebujących w Unii

1. Ustanawia się program umożliwiający dystrybucję produktów żywnościowych w latach 2012 i 2013 wśród osób najbardziej potrzebujących w Unii za pośrednictwem organizacji - które nie mogą być przedsiębiorstwami handlowymi - wyznaczonych przez państwa członkowskie. Na potrzeby niniejszego programu dystrybucji żywności udostępnia się produkty stanowiące zapasy interwencyjne, a w przypadku braku zapasów interwencyjnych nadających się do programu dystrybucji żywności, zakupu produktów żywnościowych dokonuje się na rynku.

Na użytek programu dystrybucji żywności przewidzianego w akapicie pierwszym »osoby najbardziej potrzebujące« oznaczają osoby fizyczne, w tym również rodziny i grupy składające się z takich osób, których sytuacja uzależnienia socjalnego i finansowego została stwierdzona lub uznana na podstawie kryteriów kwalifikowalności przyjętych przez właściwe organy krajowe lub została uznana na podstawie kryteriów stosowanych przez wyznaczone organizacje i uznanych przez te właściwe organy krajowe.

⁽¹⁾ Sprawa T-576/08 *Niemcy przeciwko Komisji*, wyrok z dnia 13 kwietnia 2011 r. (dotychczas nieopublikowany).

⁽²⁾ Dz.U. L 209 z 11.8.2005, s. 1.

2. Państwa członkowskie wyrażające chęć uczestnictwa w programie dystrybucji żywności przewidzianym w ust. 1 przedkładają Komisji programy dystrybucji żywności zawierające:

- a) szczegóły dotyczące głównych cech i celów takich programów;
- b) wskazanie wyznaczonych organizacji;
- c) wnioski o przyznanie określonej ilości produktów żywnościowych przeznaczonych do dystrybucji w każdym roku oraz inne stosowne informacje.

Państwa członkowskie wybierają produkty żywnościowe w oparciu o obiektywne kryteria, uwzględniając wartości odżywcze i przydatność do dystrybucji. Dokonując wyboru, państwa członkowskie mogą przyznawać pierwszeństwo produktom pochodzącym z Unii.

3. Komisja przyjmuje plany roczne na podstawie wniosków i innych istotnych informacji, o których mowa w ust. 2 akapit pierwszy lit. c), przedłożonych przez państwa członkowskie w ramach swych programów dystrybucji żywności.

W każdym planie rocznym określa się roczne przydziały środków finansowych przez Unię na państwo członkowskie.

Jeżeli produkty żywnościowe objęte planem rocznym nie są dostępne w zapasach interwencyjnych w państwie członkowskim, w którym jest na te produkty zapotrzebowanie, Komisja wprowadza do planu rocznego przepis przewidujący przekazanie tych produktów temu państwu członkowskiemu z państw członkowskich, gdzie są one dostępne w zapasach interwencyjnych.

Komisja może dokonywać zmian planu rocznego w związku z jakimikolwiek istotnymi wydarzeniami wpływającymi na jego realizację.

4. Produkty żywnościowe przekazywane są wyznaczonym organizacjom bezpłatnie.

Dystrybucja produktów żywnościowych wśród osób najbardziej potrzebujących jest:

- a) bezpłatna, lub
- b) odpłatna, ale cena w żadnym przypadku nie może być wyższa od ceny uzasadnionej kosztami poniesionymi przez wyznaczone organizacje przy dokonywaniu dystrybucji, które nie stanowią kosztów kwalifikowalnych na mocy ust. 7 akapit drugi lit. a) i b).

5. Państwa członkowskie uczestniczące w programie dystrybucji żywności przewidzianym w ust. 1 są zobowiązane do:

- a) przedstawienia Komisji rocznego sprawozdania z realizacji programów dystrybucji żywności;
- b) terminowego informowania Komisji o zmianach wpływających na realizację programów dystrybucji żywności.

6. Unia finansuje koszty kwalifikowalne w ramach programu. Finansowanie to nie może przekraczać 500 mln EUR na rok budżetowy.

7. Koszty kwalifikowalne w ramach programu obejmują:

- a) koszty produktów żywnościowych przekazywanych z zapasów interwencyjnych;
- b) koszty produktów żywnościowych zakupionych na rynku; oraz
- c) koszty transportu produktów żywnościowych z zapasów interwencyjnych między państwami członkowskimi.

W ramach dostępnych w każdym państwie członkowskim środków finansowych na realizację planów rocznych, właściwe organy krajowe mogą uznać następujące koszty za kwalifikowalne:

- a) koszty transportu produktów żywnościowych do magazynów wyznaczonych organizacji;
- b) następujące koszty poniesione przez wyznaczone organizacje w zakresie bezpośrednio związanym z realizacją planów rocznych:
 - (i) koszty administracyjne;
 - (ii) koszty transportu pomiędzy magazynami wyznaczonych organizacji a końcowymi punktami dystrybucji; oraz
 - (iii) koszty przechowywania.

8. Państwa członkowskie przeprowadzają kontrole administracyjne i kontrole fizyczne w celu zapewnienia realizacji planów rocznych w sposób zgodny z mającymi zastosowanie przepisami, oraz ustanawiają sankcje mające zastosowanie nakładane w przypadku nieprawidłowości.

9. »Słowa Pomoc Unii Europejskiej« wraz z symbolem Unii Europejskiej są umieszczane i wyraźnie widoczne na opakowaniu żywności przekazywanej w ramach planów rocznych, a także w punktach dystrybucji.

10. Program dystrybucji żywności przewidziany w ust. 1 pozostaje bez uszczerbku dla wszelkich zgodnych z prawem Unii programów krajowych, na mocy których produkty żywnościowe rozprowadzane są wśród osób najbardziej potrzebujących.»;

2) w art. 204 dodaje się ustęp w brzmieniu:

„6. Art. 27 stosuje się od dnia 1 stycznia 2012 r. do chwili zakończenia rocznego planu na 2013 rok.”.

Artykuł 3

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie siódmego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 stycznia 2012 r. do chwili zakończenia rocznego planu na 2013 rok.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w ...

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

...

W imieniu Rady
Przewodniczący

...

UZASADNIENIE RADY

I. WPROWADZENIE

W dniu 25 września 2008 r. Komisja przedłożyła Radzie wniosek ⁽¹⁾ dotyczący wyżej wspomnianej kwestii.

Parlament Europejski wydał opinię w pierwszym czytaniu w dniu 26 marca 2009 r.

W dniu 17 września 2010 r. Komisja przedstawiła zmieniony wniosek ⁽²⁾. W dniu 3 października 2011 r. Komisja przekazała nowy zmieniony wniosek ⁽³⁾ zastępujący poprzedni wniosek.

Komitet Ekonomiczno-Społeczny wydał swoją opinię w dniu 7 grudnia 2011 r.

W dniu 15 grudnia 2011 r. Rada osiągnęła porozumienie polityczne w sprawie tekstu wniosku.

II. CELE

Plan został pierwotnie wprowadzony w 1987 roku, umożliwiając państwom członkowskim zwalnianie z zapasów publicznych nadwyżek żywności do wykorzystania jako pomoc żywnościową. Od tamtej pory sytuacja uległa zmianie (zapasy interwencyjne niemalże przestały istnieć), co sprawiło, że w 2008 roku Komisja przyjęła wniosek o umożliwienie stałych zakupów żywności na wolnym rynku. Na główne elementy wniosku złożyło się wprowadzenie współfinansowania krajowego i trzyletnich planów dystrybucji oraz kwalifikowalność tych produktów, które nie były objęte interwencją.

Ostatni zmieniony wniosek z października 2011 r. przewiduje dostosowanie przepisów rolnych UE do postanowień Traktatu z Lizbony dotyczących aktów delegowanych i wykonawczych, a ponadto zapewnia 100% finansowania ze środków UE z rocznym pułapem w wysokości 500 milionów EUR, jak również zwrot kosztów przechowywania organizacjom charytatywnym i utrzymanie bieżących planów rocznych. Ponadto, zakupy na rynku stają się regularnym źródłem zaopatrzenia na potrzeby programu w celu uzupełnienia zapasów interwencyjnych.

III. ANALIZA STANOWISKA RADY W PIERWSZYM CZYTANIU

Stanowisko Rady potwierdza większość zmian wprowadzonych przez Komisję w zmienionym wniosku, a zatem uwzględniła wszystkie merytoryczne poprawki Parlamentu Europejskiego wprowadzone w pierwszym czytaniu.

W szczególności Rada zgadza się z opinią Parlamentu Europejskiego na temat całkowitego finansowania programu przez Unię, możliwości przyznania pierwszeństwa produktom żywnościowym pochodzącym z Unii oraz podejścia, zgodnie z którym kwalifikowalne mogą być koszty administracyjne oraz koszty transportu i przechowywania bezpośrednio związane z wdrożeniem programu.

W swoim stanowisku Rada wprowadziła także pewne zmiany do zmienionego wniosku, których nie zawierała opinia Parlamentu Europejskiego w pierwszym czytaniu, i które odnoszą się do pierwszego wniosku z 2008 roku:

- usunięto dodatkową podstawę prawną zaproponowaną przez Komisję i dotyczącą spójności społecznej (art. 175 ust. 3 TFUE);
- program w ramach WPR ma zostać stopniowo wycofany do dnia 31 grudnia 2013 r.;
- wyjątkowo usunięto przepisy dotyczące dostosowania; oraz
- nadano moc wsteczną od dnia 1 stycznia 2012.

⁽¹⁾ Dok. 13195/08.

⁽²⁾ Dok. 13435/10.

⁽³⁾ Dok. 15054/11.